No. 25. 1863.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 26 Februarij.

F. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Editie van woensdag avond 8 ure.

Middelburg 25 februarij.

Omtrent den juisten stand der onderhandelingen tusschen Nederland en België, betreffende drie gewigtige aangelegenheden, waarvan de afkoop van den Schelde-tol thans het meest op den voorgrond is gebragt, moeten wij onze onkunde [illegible] uitgelekt. Wat intusschen door iedereen kan worden opgemerkt, is dat men in België sedert eenige dagen weer geheel anders over Nederland begint te spreken dan in den laatsten tijd het geval was.

Nog levendig zal het ieder voor den geest staan hoe in de zitting der kamer van vertegenwoordigers de heer de Vrière zich op onheusche, wij zouden bijna zeggen op beleedigende wijze jegens Nederland heeft uitgelaten. Hij sloeg daarbij den zelfden toon aan die sedert lang in onderscheidene belgische dagbladen was op te merken geweest. Men wilde — en hierop wezen wij reeds onderscheidene malen in ons algemeen overzigt — Nederland vrees aanjagen. Eerst dreigde men met het ongenoegen der groote mogendheden, vervolgens met het niet meer uitkeeren der rente van het gedeelte der staatsschuld waarmede België, volgens traktaat van 1839, belast is.

Thans begint men echter in te zien dat langs den weg van bedreigingen geen stap verder kan worden gedaan, dat de nederlandsche regering zich daarvoor geheel ongevoelig betoont, en de uitval van den heer de Vrière waarmede men eerst zoo hoog ingenomen was, wordt nu door Le précurseur een onvoorzigtigheid genoemd. „De heer de Vrière — zegt dat blad in een artikel 't welk wij eenige dagen geleden in zijn geheel overnamen — de heer de Vrière had beter gedaan met de kwestie op een ander terrein te plaatsen. Men is toch in Holland niet gewoon zich door bedreigingen te laten intimideren, en de waardigheid van België veroorlooft niet zich over te geven aan een kinderspel, hetwelk niemand als ernstig gemeend heeft kunnen beschouwen."

En zoo doet men dan ook thans. Men brengt werkelijk de zaak op een ander terrein. Liefkozingen en vleijende woordjes komen weder aan de orde. L'indépendance belge levert daarvan het bewijs. In twee harer laatste nommers wordt weder hoog opgegeven van de loyauteit van Nederland, maar de zaak zelve wordt daarom toch nog niet geheel naar billijkheid voorgesteld. Het moet aan Nederland nog eens goed onder het oog gebragt worden dat zich in den laatsten tijd eene wijziging in de strekking van het volkenregt openbaart, waarbij het beginsel van de vrije vaart op de rivieren door de groote natiën op het vasteland van Europa meer en meer gehuldigd en erkend wordt. „Nederland — zoo drukt L'indépendance zich uit — was geen onverschillig toeschouwer gebleven bij de wijzigingen door den vooruitgang der denkbeelden in het volkenregt gebragt. Handeldrijvende natie bij uitnemendheid, had het de opheffing van de Stade- en Sondregten met welgevallen begroet, omdat het beter dan eenige andere natie in staat was het belang der hervormingen, door de wet van vooruitgang bewerkt, te begrijpen. Maar Nederland kon dan ook niet langer meer zonder een zekere onrust denken aan het privilege waarmede de Schelde ten zijnen behoeve bezwaard was. Hoewel het zich te regt verzekerd had dat de geldigheid zijner aanspraken in geen geval door België ontkend kon worden, ontveinsde het zich toch niet dat zijn strikt regt in strijd is met het algemeen volkenregt, dat dit zich daarbij als een anachronisme vertoont, en dat er onvermijdelijk een dag komen zal waarop het door ouderdom zal te niet gaan, even als alle overblijfselen van vroegere eeuwen verdwijnen moeten. Zeker is er niet één staatsman van eenige beteekenis in Nederland, die bij het aanschouwen van de gebeurtenissen in den laatsten tijd tot stand gebragt, een oogenblik aan het voortbestaan van den Scheldetol geloof kan slaan." — „Daarom — zegt L'indépendance verder — moet Nederland niet te streng aan zijn regt vasthouden, maar begrijpen dat transigeren door zijn belang wordt voorgeschreven."

Die redenering is duidelijk. Men wil het nog altijd doen voorkomen als of de Scheldetol met den Sondtol op eene lijn ware te stellen. Men schijnt nog altijd voorbij te zien dat terwijl de regten van Nederland op den eersten bij traktaat van 1839 zijn vastgesteld, de regeling van den laatsten van eene vroegere eeuw dagteekent. Maar al ware hier het regt van Nederland uitsluitend aan vroegere toestanden ontleend, zou de kwestie daardoor dan wel in eenigerlei opzigt van aard veranderen? Is het niet voldoende dat niemand in België het strikste regt van Nederland op de heffing ontkent? En vloeit hieruit niet onmiddellijk voort dat Nederland van zijn regt niet dan tegen billijke schadeloosstelling afstand kan doen, ten ware dat het zijne belangen schromelijk wilde verwaarloozen? Over den aard der schadeloosstelling bestaat dan ook in werkelijkheid geen verschil van gevoelen, alleen over het bedrag wordt nog onderhandeld. Het eerste voorstel door het belgische goevernement gedaan tot uitkeering der gemiddelde opbrengst van de laatste tien jaren gekapitaliseerd tegen den 20sten penning werd door onze regering teregt als geheel onaannemelijk verworpen, en hoewel men naar het ons voorkomt, in België volstrekt geen reden had om zich over het tegenvoorstel te beklagen, toonde men zich daarover zeer gekrenkt en het stelsel van vrees-aanjaging werd nu met alle kracht in toepassing gebragt.

In hoeverre ons ministerie nu bij zijn eisch heeft volhard, waarbij in plaats van ruim 12 millioen, waarop het belgische voorstel neerkwam, nagenoeg 22 millioen gevorderd werd, weten wij niet met zekerheid, maar dat België zich toegevender begint te betoonen meenen wij te mogen opmaken uit het zelfde artikel van L'indépendance, waarvan wij hierboven spraken.

„Alle moeijelijkheden, lezen we verder, zijn alzoo terug gebragt tot een verschil in cijfers, en wij durven beweren dat dit geen bezwaar meer is waar het een zoo hoog gemeenschappelijk belang geldt. Wij kunnen ons zeer goed voorstellen dat Nederland beproeft de gunstigste voorwaarden te bedingen en wij wenschen Belgies minister van buitenlandsche zaken ten zeersten geluk met de bekwaamheid en den ijver waarmede hij de belangen der schatkist verdedigt. Maar bij slot van rekening is het onmogelijk dat men, nu de kwestie zich eenmaal op dit terrein beweegt, niet van weerszijden tot eene regtvaardige schikking zou kunnen komen. Met evenveel overtuiging ten opzigte van Nederland als van ons zelven durven wij beweren dat men in geen der beide landen eene betrekkelijk weinig beteekenende geldelijke opoffering in de schaal zal leggen, tegen de bevestiging der eensgezindheid van twee volken welker zedelijke, stoffelijke en staatkundige belangen zoo naauw aan elkaar verbonden zijn. Wie van ons zich door zulke schraapzuchtige overwegingen zou laten leiden, zou eene te groote verantwoording tegenover de geschiedenis op zich laden dan dat de vrees daarvoor hem niet zou doen terugdeinzen."

Wij hopen dat België deze les op zich zelven zal toepassen. Van ons ministerie hebben wij reden om te verwachten dat het zich evenmin door vleijerij als vroeger door bedreigingen zal laten verschalken, en dat onze belangen tegenover België niet alleen ten opzigte van den Schelde-tol, maar evenzeer met betrekking tot de Maas-aftappingen en de waterwegen door Zeeland met kracht zullen worden verdedigd.

Overeenkomstig het advies van de plaatselijke schoolkommissie alhier, heeft de gemeenteraad in zijne zitting van heden middag besloten: 1. het gevraagd eervol ontslag aan den heer L. A. Haringman, 1e hulponderwijzer op de school A, voor gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs, toe te staan; en 2. de bezoldiging dier betrekking met f 200 te verhoogen en alzoo te brengen op f 800, alsmede eene oproeping van sollicitanten te doen plaats hebben.

Mede is toegestaan een verzoek van den schuttersraad om af- en overschrijving op hunne begrooting voor 1862.

Gisteren heeft ter openbare teregtzitting voor burgerlijke zaken van het provinciaal geregtshof in Zeeland, de heer mr. J. W. de Quertenmont, benoemd substituut officier van justitie bij de arrondissements regtbank te Goes, als zoodanig den eed afgelegd.

Bij de kamer van koophandel en fabrieken alhier is ontvangen en ligt voor belanghebbenden ter inzage, een verslag van den handel van Hamburg over 1862.

Morgen zal de herstemming plaats hebben voor de verkiezing van een lid der tweede kamer van de staten generaal in het hoofdkiesdistrikt Zierikzee, tusschen de heeren J. J. van Kerkwijk en jhr. mr. J. F. Schuurbeque Boeije.

Wij vernemen dat het aantal lijders aan de angina diphteritica te Bruinisse voortdurend toeneemt; een der beide geneesheeren, aldaar gevestigd, is insgelijks door de noodlottige ziekte aangetast en bezweken. Te St. Maartensdijk hebben zich, voor zoo ver wij weten, nog geen meerdere gevallen voorgedaan.

---

* Men schrijft ons uit Zierikzee 23 dezer:

„Heden middag werd jhr. mr. L. F. van Panhuijs, in eene openbare zitting der arrondissements regtbank alhier, plegtig als lid dier regtbank geïnstalleerd. De ambtenaar van het openbaar ministerie en de president dier regtbank hielden daarbij volgens gewoonte toespraken, welke door den geïnstalleerde werden beantwoord. Deze wendde zich ook met eenige woorden tot de balie, welke door mr. J. P. N. Ermerins namens haar werden beantwoord."

Bij de herstemming voor een lid van den gemeenteraad van Neuzen zijn 79 stemmen uitgebragt op mr. J. P. Dronkers en 47 op den heer A. Klaassen Mz. Mr. J. P. Dronkers is alzoo gekozen.

Het vierde volkskoncert tot bevordering van den zin voor degelijke muziek onder alle standen, dat zondag avond door de Maatschappij tot bevordering van toonkunst, onder leiding van den heer Joh. J. H. Verhulst, in de zaal van het Park te Amsterdam werd gegeven, was weder bijzonder druk bezocht. Op den eersten rang hadden ongeveer 300 personen plaats genomen, terwijl voor den tweeden rang ruim 1450 toegangsbewijzen waren afgegeven.

De gemeenteraad van Utrecht heeft vrijdag, op voorstel der kommissie benoemd voor het onderzoek naar de oorzaak der plaats gehad hebbende explosie en omtrent de inrigting en exploitatie der gasfabriek, aan die kommissie magtiging verleend, zich een of meer deskundigen voor het technisch gedeelte van dat onderzoek toe te voegen. De raad heeft tevens magtiging verleend, daartoe tot een bedrag van f 1000 over gelden uit stadskas te beschikken. (*Utrechtsch dagblad.*)

---

* Uit Amsterdam schrijft men ons:

„Gij verwacht zeker dat ik u het een en ander merkwaardigs over het feest op 's konings verjaardag zal mededeelen. Wat zal ik echter, bij alles wat immers reeds zoo omstandig in alle amsterdamsche nieuwspapieren wordt verhaald, nog voegen. Laat ik mij bepalen tot eenige algemeene opmerkingen.

„Wanneer ik naga hoe veel er aan de goede orde en kommunikatie bij een vorig feest ontbrak, dan kan ik tot mijn vreugd thans een grooten vooruitgang van ons stedelijk bestuur vermelden. Als kind van mijn tijd zie ik altijd gaarne dat het heden het verleden overtreft, maar de regtvaardigheid gebiedt mij ook eene groote overwinning, en dat nog wel op het veld der verlichting, van de vaderen op de zonen te vermelden. Ofschoon alle gas-illuminaties die niet op den wind stonden, zeer zijn geslaagd en sommigen (waaronder de kolossale voor het stadhuis en de bijzonder smaakvolle voor het marine-magazijn) een zeer goed effekt deden, was er slechts één stem dat de ouderwetsche verlichting van de beurs met vetglazen of lampions al het andere in schoonheid verre overtrof. Verder kan men zeggen dat de illuminatie vrij algemeen is geweest, althans de gegoede klasse deed overal waar passage was, bijna zonder uitzondering mede, en ook in armoedige straten en stegen brandden vrij wat W's, sterren of latten, zelfs enkele gas-kransjes. Aan potsierlijke vertooningen ontbreekt het bij die gelegenheden nooit. Zoo heb ik gezien de verlichting met chinesche ballons eener uithangende laars, en bij een droogist een gas-krans om zijn monsterachtigen gaper, als ware hij het portret van een heiligen; zelfs liep er een versierd draaiorgel door de stad. Bijzonderheden van weinig belang voorzeker, doch die eenigermate aanduiden dat de geestdrift zich niet enkel tot den meer aanzienlijken stand bepaalde.

„Het valt bij dat alles niet te ontkennen, dat, hoe zeer de Kalverstraat en een gedeelte van den Nieuwendijk een aller aardigst, en hier en daar zelfs een treffend gezigt opleverden, daarentegen de Heeren- en Keizersgracht op verre na niet het schouwspel vertoonden als dat in vroeger tijdvakken, bij voorbeeld na den tiendaagschen veldtogt, het geval was. De voorname oorzaak daarvan is dat ook dit soort van werk tegenwoordig bij aanneming gaat! Het is waar, al klinkt het wat prozaïsch. Ondernemers gaan aan de huizen rond om te werven, en zoo ontstaat dan eene algemeene illuminatie, bestaande in slingers aan den waterkant, die meestal door schraalheid van licht en geringe verheffing veel te wenschen overlaten. Doch al ware dit ook zoo niet, vervelend en eentoonig zijn die rijen lichts langs zoo vele grachten, des te vervelender omdat er niet het minste gemoed of karakter uit spreekt. Die bewoners der gedistingeerde buurten zijn er zoo doende met eenige guldens af, zij behoeven zich zelfs niet de moeite te geven een kwartier er over na te denken. Als ik mij nog voor den geest haal, welk een fraai effekt die prachtige gevels van de Heerengracht maakten wanneer daarvoor smaakvolle en afwisselende verlichtingen waren geplaatst, dan moet ik bekennen dat zelfs de met groen versierde slingers, waaraan nog al kosten waren besteed, niet bijzonder voldeden, in zeker opzigt deze zelfs nog minder dan de andere, omdat het groen kwaad deed aan de weerkaatsing in het water. Ik zou niet tegen eene vereeniging van krachten zijn, als het niet zoo machinaal in zijn werk ging, maar men zijn vernuft wilde scherpen om door zamenwerking iets wezenlijks tot stand te brengen, zoo als bij voorbeeld een viertal notabelen van het Bikkerseiland hebben gedaan.

„Hoe jammer dat nu weder de zaak der doorgraving wordt vertraagd door eene vrij ernstige en langdurige ongesteldheid van den heer Jäger."

Naar men verneemt zal de centraal spoorweg van Utrecht langs Amersfoort, Nykerk en Harderwijk tot de IJsselbrug nabij Zwolle vermoedelijk in augustus, doch anders stellig tegen het einde van november of het begin van december dezes jaars, voor het vervoer van personen en goederen worden opengesteld. In of even na mei zal een proefrid langs de geheele lijn geschieden. Het hoofdstation te Utrecht zal grenzen aan dat van den Rijnspoorweg, of het laatste zal door vergrooting dienstbaar worden gemaakt, om ook als station voor den centraal-spoorweg te worden gebruikt. (*Handelsbl.*)

Benoemingen en besluiten.

LEGER. Benoemd tot kapitein-kwartiermeester bij het 5e regement infanterie de 1e luitenant-kwartiermeester M. A. J. B. van Oijen, van het korps; en tot 1e luitenant-kwartier-mees-

ter bij het regement grenadiers en jagers de 2e luitenant-kwartiermeester W. N. Kreijger, van het korps, beide naar ouderdom van rang.

Overgeplaatst als onder-intendant 2e klasse de kapitein-kwartiermeester W. F. Meyl van den staf der infanterie.

MARINE. Op verzoek eervol ontslag uit de zeedienst verleend aan den inspekteur van administratie P. C. W. Anemaet thans in Oost-Indië.

BELASTINGEN ENZ. Benoemd tot provinciaal direkteur der direkte belastingen. in- en uitgaande regten en akcijnsen in Zeeland de heer W. J. Verkuyl, thans kontroleur van 's rijks belastingen te Amsterdam, en in Limburg de heer C. M. van der Heyden, thans kontroleur van 's rijks belastingen te Roosendaal.

Verplaatst de kontroleurs der direkte belastingen, in- en uitgaande regten en akcijnsen L. M. van Kooten, van Ommen naar Amsterdam, en L. J. Sala, van Tilburg naar Roosendaal.

Kerk- en schoolnieuws.

De heer J. H. Guldenarm, predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente te Oosthem c. a., heeft voor het beroep naar Wolfaartsdijk bedankt.

Gemengde berigten.

De landbouwer J. van den Broeke Jz., grondeigenaar onder de gemeente Ritthem, zond zijn fotografisch portret met gelukwensching aan Z. M. den koning bij gelegenheid van hoogstdeszelfs jaardag. Gisteren ontving hij een schrijven, dato 21 dezer, van den direkteur van het kabinet des konings, die hem namens Z. M. den dank betuigde voor de aangeboden gelukwenschen.

— De afdeeling Delft der vereeniging van het Metalen kruis, 2e sektie, heeft in de vorige week Z. M. den koning bij zijn geboortedag per telegraaf geluk gewenscht. Z. M. heeft onmiddellijk mede per telegraaf daarvoor zijn dank betuigd.

— In de vorige week werd te Brussel in een hotel een luisterrijke partij gegeven, toen eensklaps de kamerbehanger die het ameublement geleverd had, zich aanmeldde met eenige karren en kruiwagens bij zich. Hij vorderde vrij hevig betaling, of anders teruggave van het geleverde. Met moeite werd hij voorloopig met 15,000 franks op rekening tevreden gesteld. De vreugde onder de gasten was echter geweken.

— Met 's konings jaardag hebben de erfgenamen van Z. M. koning Willem II aan het kollegie Zeemanshoop, te Amsterdam, ten geschenke gegeven het bedrag van 5 uitgelooteaandeelen in de negotiatie van f 50,000, met de premiën f 1710 bedragende.

— Het engelsche huis der gemeenten heeft besloten den prins van Wallis, bij gelegenheid van zijn huwelijk met prinses Alexandra van Denemarken, een jaargeld van 40,000 p. st. toe te staan. Daar de jaarlijksche opbrengst van *het hertogdom Cornwallis op 60,000 p. st. wordt geraamd, kunnen de* inkomsten van den erfgenaam der kroon alzoo berekend worden op 100,000 p. st.

— Op welken trap het lager onderwijs in Frankrijk voortdurend staat ziet men uit het volgende. Uit officiële tabellen blijkt dat het aantal schoolpligtige kinderen 5,380,000 bedraagt, van welke 1,940,000 kinderen volstrekt geen schoolonderwijs ontvangen, terwijl de overige 3,440,000 dit doorelkander slechts vier maanden in het jaar bijwonen.

— Uit Keulen wordt gemeld, dat de in den zoölogischen tuin, aldaar aanwezige witkoppige gieren (vultur fulvus) op eene in hunne kooi aangebragte kunstmatige rots een nest hebben gebouwd, waarin zich reeds eijeren bevinden. Naar men meent is dit de eerste maal, dat dergelijk geval bij roofvogels, in gevangenschap verkeerende, is opgemerkt.

— De persoonlijke nalatenschap van den in december jl. te Londen overleden Henry Thomas Hope is voor het suksessieregt op nagenoeg 300,000 p. st. gesteld; behalve dit bezat hij vele grondeigendommen, zoowel daar te lande als in ons vaderland.

— In Engeland heeft in het afgeloopen jaar de belasting op de honden 196,527 p. st. opgebragt.

— Sedert september 1862 is te 's Hage opgerigt eene smidsgezellen-vereeniging, genaamd Vulkaan, ter onderlinge ondersteuning bij ziekte. Zij heeft ten doel om tegen eene geringe wekelijksche bijdrage eene geldelijke uitkeering te erlangen in geval van ziekte, en bevordering van eendragt onder de werkgezellen.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Jl. maandag zijn te Oostburg ten verkoop aangeboden de navolgende vaste goederen, als: 1e perceel: Een woonhuis, stal. enz., staande op de markt, met 2 roed. 83 ellen tuingrond. Verkocht voor f 1570. 2e perceel: Een woonhuis, zijnde een slagterswinkel, met 40 ellen tuingrond. Verkocht voor f 1125. 3e perceel: Een woonhuisje op den hoek van de Markt en Kerkstraat. Verkocht voor f 910. 4e, 5e en 6e perceel: 54 roed. 20 ellen, te zamen verkocht voor f 1560. 7e en 8ste perceel: 89 roed. 52 ellen, behalve voor de som der boomen ad f 325. Verkocht voor f 2310.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure. Februarij 1863.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij O°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	Lommer-hagen.
15	Oost	5	779.4	4.0	0.76	5.20	0.0	—	helder heijig.
16	ZO.t.O.	1	780.4	4.0	0.81	5.60	0.0	—	helder heijig.
17	W.t.Z.	0,5	779.7	6.0	0.71	5.50	0.0	—	helder heijig.
18	West	5	775.9	6.1	0.80	6.84	0.0	—	helder heijig.
19	Zw.t.W.	0,5	773.0	6.2	0.92	7.60	0.0	—	betr. en mist.
20	ZO.t.O.	3	774.2	5.8	0.88	6.72	0.0	—	helder heijig.
21	West	0,5	772.6	5.2	0.85	6.28	0.0	—	helder heijig.

Thermometerstand,

23 „ 's av. 11 u. 45 gr.
24 „ 's morg. 7 u. 42 „ 's midd. 1 u. 48 „ 's av. 11 u. 42 gr.
25 „ 's morg. 7 u. 41 „ 's midd. 1 u. 48 gr.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Gisteren heeft de kamer hare werkzaamheden hervat. Vooraf werd kennis gegeven dat zijn ingekomen de volgende reeds bekende wetsontwerpen: 1. twee tot exploitatie der staatsspoorwegen; 2. tot het verleenen eener subsidie aan de hollandsche ijzeren spoorwegmaatschappij; 3. negen naturalisatiewetten; 4. tot verhooging van hoofdstuk VI der staatsbegrooting van 1862 (pantsering); 5. tot aanvulling der wet op de pensionering der loodsen enz.; 6. tot aanvulling der wet op de nationale militie; 7. tot onteigening van perceelen voor den spoorweg Zutphen-Deventer, en 8. tot goedkeuring van een verdrag van handel en scheepvaart tusschen Nederland en de Hawoii eilanden.

Alle deze wetten worden naar de afdeelingen verzonden.

Verder waren ingekomen twee koninklijke besluiten, 1. houdende het eervol ontslag van den heer G. H. Uhlenbeck als minister van koloniën en tot benoeming van den heer I. D. Fransen van de Putte. 2: Het verslag over het beheer der wees- en momboirkamers over 1861: gesteld in handen der heeren van Loghem, Mensonides, van Eck, Gulje en van Asch van Wijck. 3. De algemeene rekening van staatsuitgaven en *inkomsten over 1858 en 1859. In handen der heeren van der* Poel, van Nispen van Sevenaer, Oomen, Hoffman en Hoekwater. 4. Eene missive van den minister van koloniën, daarbij intrekkende het wetsontwerp op de kultuurondernemingen in Nederlandsch-Indië, op grond o. a. dat deze wet omwerking vereischt in verband met andere kultuurbelangen. 5. Eene missive van de hoofdkommissie tot oprigting van een gedenkteeken wegens het herstel van Nederlands onafhankelijkheid in 1813, verzoekende de ondersteuning der kamer. De voorzitter zegt, dat de kamer natuurlijk met belangstelling van het plan der kommissie heeft kennis genomen, dat zij met genoegen ziet, dat een lid uit het doorluchtig stamhuis van Oranje zich aan het hoofd stelt, dat de leden voorzeker bereid zijn individueel bij te dragen, maar dat de kamer den brief voor kennisgeving behoort aan te nemen. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Het eindverslag wordt uitgebragt over het wetsontwerp tot afkoopbaarstelling der tienden. De dag der beraadslaging zal later bepaald worden.

Tot voorzitters der vernieuwde afdeelingen worden vervolgens benoemd de heeren van Heemstra, Poortman, van Goltstein, Kien en Gevers Deynoot. Tot ondervoorzitters de heeren: Godefroi, Heemskerk Bz., Storm van 's Gravesande, Heemskerk Az. en Meijer, en tot leden der kommissie voor de verzoekschriften de heeren Cornelis, Dumbar, Kerstens, Idserda en van Wintershoven.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Men kan steeds waarnemen dat bij het op den voorgrond treden eener nieuwe of hernieuwde staatkundige kwestie, alle andere, welke een oogenblik te voren de belangstelling trokken van hen, wier waarnemingskring niet al te eng is, eensklaps verdwijnen, en weder gedurende korteren of langeren tijd in de vergetelheid terug zinken. Gaan wij eenigen tijd terug dan herinneren wij ons hoe op de belangrijke italiaansche kwestie de mexikaansche volgde en aller blikken naar de amerikaansche stranden werden gerigt; weldra maakte deze plaats voor de grieksche en thans stelt niemand meer belang in het lot van de helleensche natie, maar verdiept men zich in de poolsche kwestie en spiegelt men zich daarvan allerlei schrikbeelden voor. De wufte parijsche bevolking ziet niet meer met de angstige bezorgdheid van weinige weken geleden de berigten uit Mexiko te gemoet en stelt weinig belang meer in de opgaven der schepen met versterkingstroepen, welke de fransche havens verlaten, maar zou thans gaarne de 40,000 man en 120 millioen franken uit die verre gewesten terug erlangen. Het fransch nationaal egoïsme droomt reeds van grootere overwinningen dan die op de mexikanen, — van overwinningen op de pruissen, terwijl de fransche natie in sympathie ontbrand is voor hare oude bondgenooten van het eerste keizerrijk.

Het pruissisch-russisch verdrag vooral, heeft de poolsche kwestie tot eene europesche gemaakt en wel verre van met sommigen — zoo als de Courrier du dimanche — te durven beweren, dat bedoeld verdrag voor de polen ongunstige gevolgen zal hebben, en hun streven slechts het isoleren van Rusland had behooren te zijn, meenen wij dat juist in de onhandige politiek van den heer von Bismarck-Schönhausen, Polens eenigste kans van redding gelegen is. Of zou men willen gelooven dat de europesche mogendheden zoo spoedig gereed zouden zijn geweest om hare sympathie voor de polen zoo krachtig te uiten, zonder de dwaze interventie-plannen *des pruissischen ministers? Zou men niet veeleer kunnen aan*nemen dat in dat geval de poolsche opstand alléén zou zijn gelaten tegenover de russische kanonnen en bajonetten, en in den strijd na korteren of langeren tijd, gelijk vroeger, het onderspit hebben gedolven?

Wat ons echter buiten twijfel voorkomt is dat de heer von Bismarck thans de laatste papieren looveren zijner liberaliteitskroon van klatergoud, hem door sommigen op de kruin geplaatst, verloren heeft. Hij kan nu nog slechts door de burgers van Kassel als liberaal beschouwd worden, — gelijk de heer Weiss ironisch verklaart — voor welke dit het eenigst middel meer is om hun innemenden keurvorst met zijne drie konstitutiën nog eenigzins te vertoornen, terwijl zij dan ook te veel parlementaire en anti-parlementaire wisselingen hebben doorleefd om hun te misgunnen de eerste wijze van wraakneming toe te passen, welke zij in handen kunnen krijgen.

De pruissische regering schijnt door de houding van Frankrijk en Engeland overigens in groote verlegenheid te zijn gebragt, en daar keizer Napoleon jegens den pruissischen vertegenwoordiger, von Goltz, eene vrij bepaalde stelling heeft ingenomen, mompelt men reeds van eene aftreding des heeren von Bismarck en eene vernietiging van het gesloten verdrag met Rusland. De houding van Pruissen zou daardoor bij de reeds verkregene eigenschap van onhandigheid nog die van bespottelijkheid verkrijgen en een [illegible] leveren van de krijgsvertooningen tegen Keurhessen in het vorig jaar, welke zeer ten nadeele van Pruissens invloed in al hare onhandigheid en bespottelijkheid door Oostenrijk zijn ten toon gesteld.

Wanneer [illegible] von Bismarck zijne hoop voor eene gunstige wending der kwestie, gevestigd heeft op de mexikaansche expeditie en den slechten staat van het fransch financiewezen, dan is ook deze laatste hoop ijdel, daar Napoleon zich reeds voor alle mogelijke gebeurtenissen met den bekenden bankier „roi des juifs et juif des rois" in betrekking schijnt gesteld te hebben tot het eventueel aangaan eener leening ter bestrijding der oorlogskosten.

De vraag of Pruissen zijne russische staatkunde door een oorlog met Frankrijk zal bezegelen is nog onmogelijk te beantwoorden; nemen wij echter de gebeurtenissen en verschijnselen van den dag in aanmerking, dan gelooven wij dat het antwoord op deze vraag niet zeer lang meer zal uitblijven, — maar eindelijk ontkennend zal wezen.

Engeland.

Heeft de hevige taal der fransche dagbladpers aller opmerkzaamheid getrokken, niet minder is dit het geval met die der engelsche dagbladen ten opzigte van het berucht geworden pruissisch-russisch verdrag. Wij laten hier de artikelen van drie engelsche hoofd-dagbladen daaromtrent volgen.

The daily news: „De koning van Pruissen heeft thans den haat en de verachting van geheel Europa op zich geladen; na de konstitutie te hebben geschonden, schendt hij thans het internationaal regt.

„De interventie van Pruissen heeft van het poolsch vraagstuk een europeesch gemaakt. Zij heeft Europa tot den tijd teruggevoerd, waarop de schandelijke vaneenrijting des poolschen koningrijks plaats greep. Rusland heeft elken titel des eigendoms van Polen verloren. Tot nog toe had Europa, ondanks alle sympathie voor de poolsche natie, zich van interventie moeten onthouden. De interventie van Pruissen veroorlooft geen aarzeling meer aan Europa. Deze stelt de poolsche kwestie op nieuw en Europa zal zich voor Polens herstelling verklaren."

The times: „De tijd is thans voorbij waarin Europa eene heilige alliantie kon dulden. Het is heden ten dage in beginsel aangenomen dat aan een goevernement, hetwelk door zijne onderdrukking tegenstand uitlokt, geen hulp moet worden verleend.

„De koning van Pruissen maakt zich aan al de fouten der Bourbons en der Stuarts schuldig, zonder hunne ridderlijke loyauteit te bezitten. Deze souverein heeft thans alle beginselen van internationaal regt geschonden.

„Zonder bepaald te zijn geprovoceerd, weigert hij in koelen bloede den polen een toevlugtsoord. Even als Rusland gaat hij met een geest van wraakneming te werk, zonder daartoe als Rusland eenige aanleiding te hebben. Geheel Europa is verontwaardigd."

The times verklaart overigens groot gewigt te hechten aan het artikel van Le constitutionnel, in ons vorig nommer medegedeeld, welk laatste dagblad echter zelf verschrokken schijnt te zijn van den indruk daardoor te weeg gebragt en heden dit eenigzins tracht te verzachten.

Het *orgaan van lord Palmerston, The morning post* dringt bij Frankrijk aan, om mede te werken tot de herstelling van Polen en betoogt hoe groot de voldoening zou wezen der fransche natie en hoe de populariteit des keizers zou vermeerderen, als de herleving van Italië door die van Polen werd gevolgd. In dit geval zou Napoleon overigens meer vrij in zijne bewegingen zijn, daar aan eene interventie ten gunste van Polen de godsdienst vreemd zou blijven en legitimisten, klerikalen en radikalen eenstemmig zijn in betuigingen van sympathie voor de door Rusland onderdrukte natie. De traditiën des keizerrijks zoo wel als de beginselen des keizers zouden met eene dergelijke politiek overeenstemmen, welke overigens eene goede afleiding zou zijn voor de binnenlandsche aangelegenheden en de belangrijke kwestie der bezetting van Rome. Mogt de handelwijze van Pruissen Napoleon III tot dergelijke staatkunde doen overgaan, dan zou daardoor eene groote verandering in de oostersche kwestie worden tot stand gebragt. De sympathie toch van Frankrijk voor Polen zou de fransch-russische eensgezindheid omtrent Turkije doen ophouden en daardoor de fransch-engelsche alliantie weder krachtiger dan ooit worden. Engeland zal derhalve [illegible] bijstand zien verleenen aan de polen.

Polen.

Le temps bevat den volgenden belangrijken brief van een hooggeplaatst persoon te Krakau aan een zijner vrienden te Parijs, waarover zulk een lokale tint verspreid ligt en waarin zoo vele bijzonderheden voorkomen, dat wij de lezing daarvan onzen lezers aanbevelen:

Krakau 18 februarij.

„Gij vraagt mij eenig nieuws. Ik kan u slechts deelgenoot maken van mijne treurige gewaarwordingen. De tijdingen, welke uit het Koningrijk tot ons komen, vervullen mij met smart als pool en als broeder. Mijne beide zusters, mijn broeder en hunne huisgezinnen bevinden zich te midden der rampvolle en met bloed gekleurde tooneelen, welke in ons ongelukkig land voorvallen. Mijn broeder heeft zijne vrouw en kinderen tot ons gezonden, zoo dat hij thans van zijn huisgezin geheel alleen den storm blijft trotseren.

„Lees in de Czas van heden het verhaal der afgrijsselijkheden, te Miechow gepleegd. Dit verhaal, hoe vreeselijk ook, is echter slechts de schaduw der werkelijkheid. De onzen waren bij Oicow terug geslagen en rukten daarop, uit vrees

van door de russen omsingeld te worden, met al hunne aldaar aanwezige strijdkrachten naar Miechow. Daar had een vreesselijk bloedbad plaats. De russen, die zich verschanst hadden in de huizen en in het klooster, schoten de onzen, die slecht gewapend en slecht gekommandeerd werden, als een troep moerasvogels neder.

„De russische soldaten met juisten blik vurende deden reeds bij de eerste schoten vijf en twintig onzer ongelukkige studenten sneuvelen. Daaronder bevonden zich de zoon van Moszynski, 1) uit Krakau, de jeugdige Tomkowicz, Straszewski, Mieta en verscheidene andere onzer kennissen.

„De onzen trokken daarop terug op Oicow, alwaar zij aan de aanvallen der russen bleven blootgesteld, die hen in hun marsch op Miechow vervolgden. God geve dat deze rampzaligen nog kunnen ontsnappen. Een ander gedeelte heeft zijn weg gekozen door de bergen om zich te vereenigen met het detachement onder bevel van Langiewicz.

„Gedurende den nacht komen hier heimelijk vele gewonden aan, van den kant van Szyce en Baran, alwaar zich geene russen bevinden. In den afgeloopen nacht zijn de oostenrijksche troepen, infanterie en kavallerie in beweging geweest, en hebben zich naar verschillende punten der poolsche grenzen begeven, daar de russische soldaten hier en daar tot op oostenrijksch grondgebied zijn verschenen om te plunderen, in den waan verkeerende dat zij het regt hadden om overal te moorden en te vernielen.

„Gisteren avond heeft men te Krakau een russisch officier binnengebragt, *aangehouden door eene oostenrijksche patroelje.* Toen hij door de Florian-straat werd vervoerd, verzamelde zich eene zoo talrijke volksmenigte rondom hem, dat men verpligt was om hem tijdelijk in een huis te verbergen en aldus tegen de *woede der bevolking te beschermen.*

„Te Zelouki hebben de oostenrijksche troepen vijftig kosakken onder bevel van een officier, die in staat van dronkenschap de grenzen waren overgetrokken, in een zolder opgesloten en per telegraaf verdere bevelen omtrent deze russen verzocht.

„Men kan zich geen denkbeeld vormen van de agitatie, welke in aller gemoederen heerscht. Men betreurt de fataliteit, welke de bloem onzer jongelingschap tot wanhoop heeft gebragt en ter dood voert.

„De rampen die ons treffen, de talrijke slagtoffers onder de russische kogels gevallen, schijnen de ongelukkige jongelingschap met nieuwe geestdrift te bezielen. Heden nog is een aantal jongelieden, ondanks de waakzaamheid der oostenrijksche grensposten, het koningrijk Polen binnengetrokken.

„Al die treurige tooneelen wekken overigens de levendigste sympathie voor ons op in de gelederen van het oostenrijksch leger. Ware dit vrij in zijne handelingen, dan zou het zich met de polen vereenigen om de russen aan te vallen. De hon*gaarsche soldaten vooral branden van verlangen om zich te* wreken over de onwaardige behandeling door de russen in 1849 hunnen landgenooten aangedaan.

„Op het oogenblik, dat ik u dit schrijf, komen weder verscheidene wagens met gekwetsten te Krakau aan. Men verdeelt hen in de herbergen, de kloosters en de bijzondere woningen. De berigten van de onzen zijn aller ongelukkigst.

„Om u een denkbeeld te geven van het enthusiasme der jongelingschap in Gallicië, wil ik u de woorden herhalen van een jong student, waarin ik een levendig belang stel. Bij zijn vertrek naar Oicow, kwam hij mij vaarwel zeggen. Ik trachtte hem van zijn plan af te brengen, ik had diep medelijden met hem en betreurde dit wegens de goede verwachtingen, die hij in zijne studiën gaf. „Weet ge wel wat uw lot zal zijn; of de dood, of de slavernij der russen!" zeide ik hem. Hij antwoordde mij: „Ik weet dat ik zal sterven en ben daartoe bereid, maar ik zweer dat men mij niet levend in handen zal krijgen: vaarwel!"

— Volgens berigten uit Warschau — van de russische regering, — zou Mieroslawski niet ver van de pruissische grenzen in het goevernement van Kalisz geheel verslagen zijn. De russen zouden daarbij zijne geheele korrespondentie hebben buit gemaakt, terwijl hij zelf zich ter naauwernood *door de vlugt had kunnen redden.*

Pruissen.

Men vindt in het dagblad van Frankfort de volgende analyse van het pruissisch-russisch verdrag van 8 februarij:

„Het militair verdrag tusschen den koning en den czaar gesloten door den generaal von Alvensleben en den prins Gortschakoff, bevat artikelen en clausulen, welke eene grootere belangrijkheid hebben, dan men wel denkt.

„Het verdrag is in twee gedeelten te splitsen, het eerste van dadelijke toepassing, het laatste met betrekking tot de toekomst en hare eventualiteiten.

„*Het eerste gedeelte bevat de drie volgende hoofdbepalingen:*

„1. De keizerlijke legerkorpsen zijn bevoegd om de pruissische grenzen over te trekken ter vervolging der poolsche opstandelingen, tot dat zij eene genoegzame pruissische krijgsmagt zullen ontmoeten, waaraan de zorg kan worden opgedragen om de opstandelingen te ontwapenen; de koninklijke legerafdeelingen kunnen in de zelfde omstandigdigheden op dergelijke wijze handelen ten opzigte van het poolsch grondgebied, toebehoorende aan Rusland.

„2. De regeling der voorwaarden waarop de doortogt over pruissisch grondgebied aan de russische troepen wordt opengesteld, als de russische generaals dit noodig oordeelen voor den goeden uitslag hunner krijgsoperatiën om den opstand in Polen te dempen.

„3. De vaststelling der maatregelen omtrent den in- en uitvoer, en omtrent de bewaking der wederzijdsche grenzen, om aan de opstandelingen de mogelijkheid te benemen uit den vreemde wapenen, munitie enz. te verkrijgen en in het algemeen de worsteling te blijven volhouden.

„Het tweede gedeelte des verdrags bevat geheime clausulen.

„Geen enkel kabinet is met de bijzonderheden daarvan bekend, maar toch is er iets van uitgelekt. Te Londen, te Parijs en te Weenen meent men dat deze betrekking hebben *op de houding der beide regeringen in geval van diploma*tieke interventie der westersche mogendheden ten gunste der polen. Sommigen gaan zelfs nog verder en meenen dat deze geheime clausulen de houding van Rusland en Pruissen regelen in geval eener direkte, indirekte of andere dan diplomatieke interventie van eenige mogendheid. Men begrijpt dat dit niet alleen eene bepaalde oorlogsverklaring, maar zelfs iedere openlijke ondersteuning betreft aan de opstandelingen om hen middelen te verschaffen de worsteling te verlengen.

„Gedurende den oorlog in het oosten was er kwestie om aan de fransche troepen te veroorloven het grondgebied van den duitschen bond over te trekken om het oostenrijksche leger in de Donau-vorstendommen te versterken. Pruissen verzette zich toen tegen dit plan, hetwelk zij eene grove schending noemde der neutraliteit van Duitschland; zij protesteerde daartegen dan ook zoo hevig dat Oostenrijk het opgevatte voornemen moest opgeven.

„Frankrijk, hetwelk altijd een goed geheugen bezit omtrent dergelijke precedenten, meent zich, naar het voorbeeld van Pruissen, ten volle bevoegd om thans aan deze mogendheid te herinneren dat, zoo lang in de aan Frederik Wilhelm toebehoorende poolsche provinciën de orde niet bepaaldelijk ver*stoord is, alle verdragen in den zin als bovengenoemd eene* schending zijn der regelen van ware en loyale neutraliteit. Overigens bewijst de zoo geheel andere houding van Oostenrijk, hetwelk toch niet minder belang heeft bij eene poolsche beweging, al het abnormale en gevaarlijke der staatkunde van het pruissisch kabinet."

— Twee depeches, een uit Berlijn en een ander uit Krakau maken melding van een feit, hetwelk zoo het bevestigd werd, aan de pruissische politiek ten opzigte van Polen nog meer belangrijkheid zou geven. In den nacht van woensdag op donderdag der vorige week zou namelijk een pruissisch legerkorps Polen zijn binnengerukt en de tusschen Strassburg en Thorn gelegene grensstad Dobrzyn, gedurende acht uren hebben bezet, daar eene afdeeling opstandelingen tegen deze stad oprukte.

BOEKBESCHOUWING.

J. van Lennep, Leven van C. en D. J. van Lennep, 2 deelen. Amsterdam, Frederik Muller, 1862 *en* 61.

„Is de politieke geschiedenis van ons land in de vorige eeuw weinig algemeen bekend, even weinig, ja misschien nog minder weten over het geheel de thans levenden van het maatschappelijk en huisselijk leven van die dagen."

Deze woorden, ontleend aan de zeer lezenswaardige voorrede, waarmede onze beroemde landgenoot mr. J. van Lennep het levensberigt van zijn grootvader C. van Lennep bij ons publiek heeft ingeleid, geven als 't ware het thema aan waarop in de bovengemelde boekdeelen op onderhoudenden trant wordt gevariëerd.

Van Lennep bezit meer dan iemand de gave van boeijend en aangenaam te kunnen vertellen. In hart en nieren amsterdammer, doorkneed in alles wat van verre of van nabij de geschiedenis van Neêrlands hoofdstad betreft, heeft hij hier bovendien te putten gehad uit de schriftelijke nalatenschap van twee mannen (des schrijvers vader en grootvader) die beide, deftige en gezeten amsterdammers van ouder tot ouder, in de politieke gebeurtenissen van het laatst der vorige en het begin van deze eeuw geene gansch onbelangrijke rol hebben gespeeld, en wier huisselijk leven eenigzins als een type mag worden aangemerkt van die oud-vaderlandsche comfort, degelijkheid en gezelligheid, die meer en meer — tot des *schrijvers leedwezen — in onze eeuw van stoom en vooruit*gang beginnen te verdwijnen.

Wij duiden het van Lennep, tegen wiens luim en doorgaande jovialiteit geen strak gelaat op den duur bestand is, niet euvel dat hij, onder de partij der reaktionairen zich scharende, schertsenderwijze nu en dan het goede opsomt van de staatsregeling vóór 95. Benijdenswaardig voor de mannen die toen op het kussen zaten, die, leden der heerschende staatskerk, schier uitsluitend de magt in handen hadden, die 's winters in hun welbetimmerde erven op Heeren- of Keizersgracht, 's zomers op hun bevallige hofsteden het vette der aarde in betamelijken overvloed genoten, waren die tijden dan ook lang niet onaardig.

Jammer slechts dat die kostelijke prerogativen onder het bereik waren van zoo weinigen, en dat niet ieder, om over de rampen en wederwaardigheden van het leven zich te troosten, zulk een comfortable buiten en zulk een heerlijke vinkebaan bezat als de amsterdamsche regent, die blijkens het aangeteekende op blz. 128, 132, 137—139, 175, 178, 179, 181 enz. vooral in laatstgenoemde, zelfs bij 't *gierende staats-orkanen* nog al menig gezellig en aangenaam uurtje wist door te brengen.

Ware de schrijver uit een minder met tijdelijke voorregten gezegend, meer tot de onderliggende partij behoord hebbend geslacht gesproten, en had zijn oor dus van jongs af al de zware klagten en grieven opgevangen die met volle regt tegen de voormalige staatsregeling waren in te brengen, hij zou dan misschien aan de beginselen door de patriotten of zoo genoemde keezen met warmte voorgestaan 1) een weinig meer regt hebben doen weervaren en ze althans niet voor een deel aan mode of veranderingszucht hebben toegeschreven. (Deel II blz. 69).

Niet weinig, verhaalt hij dan ook regt grappig, in zijn studententijd eens op zijn neus gekeken te hebben, toen zijn vader, de professor, verontwaardigd over een schimpschrift die de zoon zich op de „keezen" veroorloofd had, hem toeriep: „Ook uw grootvader was een kees en ik zal zeer tevreden zijn indien gij slechts half zoo knap wordt als hij is geweest."

Het kost inderdaad velen moeite (en daarom zijn wij den heer van Lennep voor de uitgave dezer boekdeelen hoogst dankbaar) in onze dagen van openbaarheid en onder het genot van een konstitutionelen regeringsvorm, zich een juist denkbeeld te vormen van de schandelijke misbruiken, onregtvaardigheden enz. die onder een vorig regeringsstelsel werden geduld niet alleen, maar om zoo te spreken geakkrediteerd waren.

„*Wanneer de regent* A, *die te Amsterdam woonde, drie of* meer zonen had, kon hij niet verwachten dat die juist *allen* in de regering van die stad zouden worden opgenomen; het was daarom dan niet ongewoon, dat hij er een naar elders, bijv. naar Hoorn of Gouda zond, waar de jongeling dan het groot-poorterschap bekwam en, ten gevolge der konventie met de hoornsche of goudsche vrienden, in de regering aldaar *getrokken werd.* Maar wederkeerig stuurde dan ook B, die te Hoorn, of C, die te Gouda woonde, een zijner zonen naar Amsterdam, om op gelijke wijze behandeld te worden; van daar vinden wij bij 't vergelijken van de regeringslijsten der verschillende steden, de zelfde namen zoo dikwijls op onderscheidene daarvan terug."

Kwamen er niet tal van onkundige en nietsbeteekende regenten zoodoende vaak op het kussen? Natuurlijk, maar — verzekert de heer van Lennep — zulks schaadde volstrekt niet, integendeel de zaken liepen er vlugger en beter (?) door af dan tegenwoordig. Men zorgde slechts „den rooster van zitting zoodanig in te rigten, dat er altijd een der bekwame leden *nevens den zwakkeren* broeder kwam te zitten, welke laatste dan eenvoudig paradeerde."

Vóór 't aangaan der vergadering keken zij op de klok, als de geijkte uitdrukking was, en zetten daarop hun horologie gelijk; *met andere woorden, zij poogden van hun vrienden* te weten te komen „in welken geest zij hun stem hadden uit te brengen." Was er soms geen meerderheid, en hing de beslissing eener zaak alzoo van een stem af dan redden zich zulke „niemendallen" 2) gewoonlijk met de bescheiden uitdrukking: „konform den heer voorzitter of als den heer A. of B."

„In groote vergaderingen," dus luidt het sofisme van den schrijver, „kwam men er zeker spoediger tot een besluit dan heden ten dage, nu men er louter (is dit „louter" niet wat ondeugend?) knappe lieden in aantreft, waarvan ieder het zich aan zijn kommittenten verschuldigd rekent, op of buiten zijn beurt over elke questie te advizeeren."

Wie van dergelijk curiosa, te vele om te vermelden, nog meer wil weten, neme het aangekondigde werk zelf ter hand en verzuime vooral niet de hoogst belangrijke verzameling brieven te doorsnuffelen.

Het moet al een zwaar pessimist zijn zoo hij, na kennisneming van al de zeer gedetaljeerde bijzonderheden uit den *zoogenaamden keezentijd niet tot de overtuiging komt,* dat wij in onze dagen toch wel wat zijn vooruitgegaan.

Het „leven van mr. D. J. van Lennep" is vooral, behalve de belangrijke bijzonderheden die het bevat over koning Lodewijk, Falck en eene menigte andere historische personen uit het begin dezer eeuw, rijk in mededeelingen van huisselijken aard. Menigeen zal welligt onder het lezen bij zich zelf de opmerking maken dat van Lennep met die mededeelingen wat kwistig is geweest.

Hoewel wij het tegendeel juist niet willen staande houden, moeten wij toch erkennen dat ons de veelheid geen oogenblik heeft gehinderd. Vooreerst is de biograaf daardoor aan een gevaar ontsnapt, waarin hij anders zoo ligtelijk zou vervallen, van — droog te worden. En dan — wie weet te vertellen zoo als van Lennep dat doet — is per se geabsolveerd.

Niemand meesmuile daarenboven over kleinigheden of noeme ze beuzelingen, want juist uit die zoogenaamde „kleinigheden" leert men een tijdvak goed kennen. Het is met behulp van haar qu'on fait l'histoire.

Maar vooral het karakter van de personen wier geschiedenis men behandelt ontvangt daardoor het meeste licht. — Dat licht behoeven C. en D. J. van Lennep, en 't strekt hun grootelijks tot eere, niet te schuwen. En zoo ons ook een oogen*blik een glimlach om de lippen moge zweven bij de vermelding* van het huisselijk overleg over „de broek van Cootje" en meer intime bijzonderheden van dien aard, die glimlach verdwijnt zoodra wij, denkende aan het bekende fransche spreekwoord: „Niemand is een held voor zijn kamerdienaar," gevoelen dat de getuigenis van den schrijver ten opzigte van de helden van dit boek waarheid bevat: „Dubbel, ja tienvoudig groot is hij te noemen, die ook zelfs aan zijn kamerdienaar achting en eerbied heeft weten af te dwingen."

---

(1) De vader van dezen gesneuvelde, de graaf Moszynski, is een zeventigjarig grijsaard, die onder keizer Nikolaas tot ballingschap in Siberië veroordeeld werd, alwaar hij twintig jaren bleef en vervolgens *opgesloten in* de citadel Petropowloski, te St. Petersburg. Bij zijne veroordeeling werden zijne bezittingen verbeurd verklaard en hij zelf burgerlijk dood. De keizer dwong daarop zijne echtgenoote met een rus in het huwelijk te treden.

(De redaktie van Le temps.)

1) Dat de dolheid en heethoofdigheid niet alleen bij de patriotten maar ook bij de stadhoudersgezinden werd aangetroffen blijke uit het medegedeelde in de noot deel II bladz. 106. Daar het dragen van oranjeleuzen en het zingen van Wilhelmus verboden was, tergden beide partijen elkander in den schouwburg en op andere plaatsen van openbare vermakelijkheid, de prinsgezinden door met joujou's, hun tegenstanders door met bilboquet's te spelen. Erge heethoofden vertoonden zich dan soms met twee ja met drie joujou's, waarvan zij een met elke hand en het derde met den mond bespeelden.

2) Men was gewoon de zes en dertig leden van de amsterdamsche *vroedschap te verdeelen in* XII *allen,* XII *mallen en* XII *niemendallen.*

ZEETIJDINGEN.

Het barkschip *Stad Middelburg,* gezagv. D. D. Ouwehand, vertrok gisteren morgen van New-Castle naar Batavia. Alles wel aan boord.

HANDELSBERIGTEN.

Graanmarkten enz.

AMSTERDAM 25 februarij. Tarwe en gerst onveranderd. Raapolie op zes weken f 53½. Lijnolie op zes weken f 44½.

Middelburg 24 februarij. Raapolie f 53, Lijnolie f 46½. Patentolie f 55 per vat op 6 weken, op kontant f 1 lager. Raapkoeken f 84 per 1040 stuks. Lijnkoeken, harde f 12,— dito zachte f 15,— per 104 stuks.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 25 februarij.

Nederland.	Certifik. Werkelijkeschuld	2½	pct.	63½
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	—
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	140½
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	101½
	Certifik. Hope & co.	4	„	75½
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	89¼
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			196¾
	Leening 1860	4½	„	—
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	76⅜
Spanje.	Obligatien	3	„	45½
	dito binnenlandsch	3	„	49¾
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	59⅜
	dito amsterdamsche	5	„	80
	dito nationale	5	„	65½
	dito 1847/1852	2½	„	30¼
	Bank aktien	3	„	812
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	46¼
	dito nieuwe	3	„	45¾
Grenada.	dito			24¼
Venezuela.	dito	2½	„	23¼
Illinois.	dito	7	„	78
Mexiko.	dito	3	„	31¼

Londen 24 februarij. ten 12 ure. Consols 92¼.
Weenen 24 febr. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 75,20.
Parijs 24 febr. (slotpr.) 4½ pct. compt. 98,50 3 pct. 69,60.

Coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 23 februarij. Metalliek f 24,15; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11.67½; Engelsche Russen f 11.67½; Fransche f 55,50; Belgische f 55,50; Pruissische f 34,37½; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f —,—; Russische in zilveren roebels f 34,50; Poolsche in fl. f —,—; Nationale metalliek f 28,—; Dollars f —,—.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een' Zoon F. A. BURGER, geliefde Echtgenoot van

J. A. A. FRANSEN VAN DE PUTTE.

Goes, 20 Februarij 1863.

Heden overleed tot diepe droefheid zijner nagelatene betrekkingen, in den leeftijd van 26 jaren, de Heer SAMUEL DE GRAAG, Genees-, Heel- en Verloskundige.

Bruinisse, den 22 Februarij 1863.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Geregtelijke Aankondigingen.

Uit een Vonnis der Arrondissements Regtbank te Middelburg, den zevenden Januarij jl. bij verstek gewezen, op expeditie geregistreerd en beteekend, blijkt dat het Huwelijk, op den negentienden Augustus 1800 zeven-en-vijftig te Vlissingen voltrokken, tusschen CHRISTIAAN WIJSVELD, Winkelier, Eischer, en MARIA JOHANNA VAN DEN BUSE, zonder beroep, beide wonende te Vlissingen, Gedaagde, door Echtscheiding ontbonden is, met al de gevolgen ten dien aanzien bij de wet bepaald, en zulks op grond van kwaadwillige verlating.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij ondergeteekenden Procureur, die in dezen voor den Eischer is werkzaam geweest.

Middelburg, 19 Januarij 1863. P. REKKER.

Iemand genegen zijnde **Gelden op Bodemarij** voor te schieten op het Pruissische Brikschip Donnerstag, Kapitein FRANZ ENKEL, alsmede op deszelfs inhebbende Lading **Steenkolen**, bestemd naar Syracuse, thans liggende in het Marinedok te Vlissingen, adresseere zich ten spoedigste, met franco Brieven, aan de Heeren DE GROOF & HECTOR aldaar.

De MILITAIRE ONDER-INTENDANT, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoensbakkerij te **Vlissingen**, zal op Vrijdag den 13 Maart 1863, des middags ten 12 ure, ten dienste dier Bakkerij aanbesteden de levering van

16 Lasten Roode of Rhijn TARWE,
wegende minstens 77 Ned. Ponden het Mud,

16 Lasten Zeeuwsche TARWE,
wegende minstens 74 Ned. Ponden het Mud;

8½ Lasten Inlands. of Pruissische ROGGE,
— wegende minstens 72 Ned. Ponden het Mud.

De voorwaarden dezer aanbesteding liggen ter lezing op het Bureau van voornoemden Onder-Intendant, van des morgens 10 tot 12 ure.

De omslag van het Inschrijvingsbiljet en de in te zenden monsters moeten van het zelfde merk voorzien zijn.

Vlissingen, den 25 Februarij 1863.

De Onder-Intendant voornoemd,
RIJGERBOS OUWENS.

NATIONALE LEVENSVERZEKERING-BANK,

GOEDGEKEURD DOOR Z. M. DEN KONING.

GEVESTIGD TE ROTTERDAM (voorloopig Westnieuwland, no. 83).

VOLTEEKEND WAARBORG-KAPITAAL EEN MILLIOEN GULDEN.

COMMISSARISSEN:

D. BLANKENHEYM, Ridder der Militaire Willemsorde, Kommandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw en Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, te Rotterdam.

JOOST VAN VOLLENHOVEN, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en der Orde van de Eikenkroon, Wethouder en Lid der Provinciale Staten van Zuidholland, te Rotterdam.

R. H. NIERSTRASZ, Notaris te Rotterdam.

Mr. T. M. C. ASSER, Hoogleeraar, te Amsterdam.

Mr. P. P. VAN BOSSE, Oud-Minister van Financien, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Kommandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Grootkruis der Orde van de Eikenkroon enz., te 's Gravenhage.

J. D. FRANSEN VAN DE PUTTE, Minister van Kolonien, te 's Gravenhage.

Jhr. Mr. F. J. J. VAN EYSINGA, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Regter in de Arrondissements Regtbank en Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, te Leeuwarden.

Mr. J. U. DE KEMPENAER, Rijks Advocaat, Arnhem.

DIRECTIE:

Mr. W. SIEWERTSZ VAN REESEMA, Directeur. | S. VAN DER HELD Wz., Administrateur.

BANKIERS: **JAN HAVELAAR & ZOON**, te **Rotterdam.**

Adviserend Geneesheer: H. VAN VOLLENHOVEN, Med. et Chir. Doctor, te Rotterdam.

LEVENS-, OVERLEVINGS- EN RENTE-VERZEKERING,

MET DADELIJK INGAAND REGT OP 25 Pct. AANDEEL IN DE WINST.

Verzekeringen van Uitzet voor Kinderen, toekomstige Kapitalen, dadelijk ingaande en toekomstige Lijfrenten.

Verzekeringen voor naar de Kolonien vertrekkende Personen en op het Leven van Zeevarenden.

Verzekeringen voor klein bedrag, ter voorziening in de Kosten van Begrafenis enz.

Inlichtingen zijn te verkrijgen en Prospectussen kosteloos te bekomen bij de Directie en de Heeren Agenten en Correspondenten in de navolgende Steden der Provincie Zeeland:

Middelburg, Mr. D. A. BERDENIS VAN BERLEKOM.
Veere, J. A. GELDOF, Corr.
Oostburg, J. OTTO RISSEEUW.
Vlissingen, W. DE WOLFF, Corr.
Zierikzee, H. A. VAN IJSSELSTEIN.
Hulst, J. P. M. HAAK.

Agenten worden gevraagd in die Gemeenten waar de Bank nog niet vertegenwoordigd wordt.

COMPLETEN BOEREN INSPAN.

PUBLIEKE VERKOOPING,

op Woensdag 4 Maart 1863, ten Boedele van wijlen PIETER DE LOOFF Jz., op de Hofstede in Wissenkerkepolder, Gemeente **Wissenkerke** (Noordbeveland), van 8 zeer schoone en kloeke WERKPAARDEN, eene VEULEN-MERRIE, 4 jaar, een Vos-Blesse RUIN, 3 jaar, een Bruine HENGST, 1 jaar; acht baatgevende MELKKOEIJEN, zes VAARZEN en KALVERS, VARKENS, KARNHONDEN en PLUIMGEDIERTE; — voorts eene partij Bouwgereedschap, Melkgereedschap, mitsgaders Huisraad en Inboedel. Aanvang 's morgens 9½ ure.

K. J. v. d. BUSSCHE, Gr. J. W. VADER, Notaris.

PUBLIEKE VERKOOPING op Donderdag den 5den Maart 1863, des middags ten half één uur, bij de Oostkerk te Middelburg, van eene groote partij

ZUIVERE AFBRAAK,

zoo goed als nieuw, bestaande in 30 Balken, lang 5 à 7 Ned. El, 300 dito van 2 à 5 Ned. El, in diverse dikte; Kozijnen en Ramen met groote Glazen, Deuren en Deurkozijnen met Steenen Dorpels; een Tuinschommel met toebehooren, eenig oud IJzer en verdere Goederen.

TE HUUR tegen Mei het **KOFFIJHUIS Burgerhout**, buiten de Langevijlepoort, met Biljard, Kolfbaan en Boogschutterij-Doelen met Bogen en Pijlen, en verder geheelen Inventaris tot het Koffijhuis behoorende. Te bevragen bij den Bewoner van het Huis G. JANSSEN.

JAN VAN REES & ZOON *te Zwolle* hebben het **Depôt** hunner **THEEËN** voor Middelburg gevestigd bij Mejufvr. J. C. SCHOUTEN, geb. KOK; Korte Sint Pieterstraat, wijk F no. 29. — Veel verbeterde kwaliteiten, door belangrijke buitenlandsche inkoopen. — Verpakking: 1, 2½ en 5 Ons, voorzien van Zegel, Prijs en Nommer. — Prijs-couranten gratis bij de Depôthoudster te bekomen.

Te bekomen bij M. L. VAN DER HARST, Zuidzijde van den Dam:

DUBBEL PRINCESSE-BIER	à 16	cts.	de Flesch.
PRINSESSE-BIER	13	„	„
FARO	15	„	„
NIEUWLICHT	15	„	„
MAASTRICHTSCH BIER	15	„	„
GEWOON BIER	10	„	„
HOLLANDSCHE ALE	23	„	„

Uit de gerenommeerde Bierbrouwerij **de Haan**, te **Amsterdam.**

Terstond eene **Huishoudster** benoodigd van de P. G. en middelbaren leeftijd, voorzien van goede getuigschriften. Te bevragen bij Z. DE BUISONJE, Boekh. te Vlissingen.

Tegen Mei verlangt men in de Pastorij te Arnemuiden eene bekwame **Kindermeid**. Adres Vrijdag 27 Februarij bij Mevr. SCHORER — DE JONGE, Kortendelft, tusschen elf en twee ure.

Met Mei eene Burger **Dienstmeid** benoodigd. Adres GEBRs. MILBORN, Vlasmarkt.

Een **Loopjongen** benoodigd bij den Apoth. RIPPING.

Bij **FREDERIK MULLER**, Boekhandelaar te Amsterdam, is verschenen:

FOKKER, Geschiedenis der Loterijen in de Nederlanden; eene bijdrage van de zeden en gewoonten der Nederlanders in de 15e, 16e en 17e eeuwen. Met Aanteekeningen, Bijlagen, een Loterijkaart van 1496 en eene Plaat naar die van 1620, gr. 8vo. . . . . . . f 3,25.

Bij den Boekh. K. VAN DER GIJP is te bekomen:
BRIEF over den waren toestand der Kerk in deze dagen, geschreven aan een Broeder, door R. V.
Prijs 15 cent.

SCHOUWBURG TE MIDDELBURG.

SLUITING VAN HET TOONEEL.

Zaturdag den 28 Februarij 1863,

DE NEGERHUT, Drama in acht tafereelen.

Aanvang ten 7 ure.

STOETE, SCHRÖDER & JACQUI.

STOOMBOOTDIENST OP DE WESTER-SCHELDE.

ZOMERDIENST

VAN 1 MAART TOT 31 OCTOBER 1863.

Dagelijks, met uitzondering van den Zondag:

van Vlissingen	naar Breskens	's morgens	6½ ure.
„ Breskens	„ Vlissingen		7
„ Vlissingen	„ Neuzen		8
„ Neuzen	„ Hoedekenskerke		10
„ Hoedekenskerke	„ Neuzen		10½
„ Neuzen	„ Vlissingen		11
„ Vlissingen	„ Breskens	's namiddags	4
„ Breskens	„ Vlissingen		4½

D. DRONKERS.

STOOMBOOTDIENST TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Februarij en Maart.

VAN MIDDELBURG.				VAN ROTTERDAM.			
Donderdag	26	's morg.	6 ure.	Vrijdag	27	's morg.	10,15
Zondag	1	„	8,30	Maandag	2		6 ure.
Maandag	2	„	9,30	Dingsdag	3		7
Dingsdag	3	„	10	Woensdag	4		7
Donderdag	5	„	11	Vrijdag	6		8,30
Zaturdag	7	's midd.	12	Zondag	8		9,30
Zondag	8	's morg.	6	Maandag	9		9,30
Maandag	9	„	6	Dingsdag	10		9,30
Dingsdag	10	„	6	Woensdag	11	„	10,15

De maandelijksche **Afvaartlijstjes** zijn, door welwillende tusschenkomst van onderscheidene Heeren Postdirecteuren, ten hunnen Kantore verkrijgbaar gesteld, tegen betaling van twee cent.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.